

Pokyny k vyplňování hospitačního archu

Výzkum i zkušenosti potvrzují, že pedagogická praxe má klíčovou roli v přípravě budoucích učitelů⁸. A to obzvláště v případě, kdy je praktikant v rukou kvalitního fakultního učitele (FU). Ten by měl praktikantovi být nejen rádcem, průvodcem a oporou, ale měl by poskytovat kvalifikovanou zpětnou vazbu, jejímž prostřednictvím by měl praktikanta vést k cílené reflexi. Základními nástroji této činnosti FU jsou hospitace a jejich rozборы. S ohledem na množství faktorů, které do výuky vstupují a na vše, co se při ní odehrává, je nutné, aby FU své postřehy během hospitace zaznamenával a aby mu tyto záznamy posloužily jako základ pro podrobný rozbor praktikantovy činnosti.

Předložený hospitační arch (v pilotní verzi) slouží právě tomuto účelu. Umožňuje záznam klíčových faktorů při výuce a následně pak slouží jako podklad pro diskusi FU s praktikantem, který při ní získává ke každé hodině stejně strukturovanou zpětnou vazbu. Soubor všech hospitačních archů by pak měl být využit i jako podklad pro závěrečné hodnocení celé pedagogické praxe.

Následující text představuje pokyny k vyplnění hospitačního archu. Položky, které jsou v něm obsaženy, nejsou specifické pro ten, který předmět a nepředstavují názor autorů formuláře na to, co je a není správné. Je-li někde například záporná odpověď, nemusí jít o chybu, ale pouze o informaci o tom, co se v hodině stalo a co ne, aby toto mohlo být následně vyhodnoceno při rozboru.

Instrukce k vyplnění

Část A – příprava na vyučovací jednotku

V této části hodnotí FU plán hodiny, který mu praktikant před začátkem hodiny poskytl. Hodnocení je na pětibodové škále. FU jej provede, pokud možno před začátkem hodiny. Vlastní plán na hodinu by také měl být v rámci možností prodiskutován před hodinou.

Globální cíl popisuje, co si student z hodiny odnese a k jakým změnám v různých oblastech (např. kognitivní, afektivní, psychomotorické) u něj díky hodině dojde. **Dílčí cíle** pak popisují přínos jednotlivých aktivit. FU zde hodnotí kvalitu formulace cílů (např. dle Bloomovy taxonomie) a dbá, aby cíle byly dostatečně podrobné a aby nebyly zaměřovány za popis činností či témat.

Dále hodnotí volbu aktivit, jejich provázanost a celkovou realizovatelnost plánu. Vhodné aktivity jsou takové, které vedou k naplnění stanovených cílů, podporují kooperaci a jsou přiměřené věku a kognitivním schopnostem žáků.

Část B – realizace vyučovací jednotky

V této části hodnotí FU průběh hodiny a zaškrťává ve formuláři odpovídající hodnocení, případně doplňuje.

Část C – komunikace

V této části hodnotí dle vlastního uvážení FU celkový dojem z praktikantovy verbální i neverbální komunikace včetně celkové kultury projevy.

⁸ V tomto dokumentu označujeme příslušné profese a role mužským rodem, který má generickou funkci, díky níž označení učitel, student, praktikant atp. může označovat jak muže, tak ženy.

Část D – celkové hodnocení odučené hodiny

V této části hodnotí dle vlastního uvážení FU celkový dojem z hodiny.

Část E – poznámky, komentáře

V této části může FU dle potřeby doplnit poznámky k aspektům, které nejsou adekvátně pokryty v hospitačním archu.

Záznam z hospitace

Datum:	Praktikant:
Předmět:	Třída / počet žáků:
Téma hodiny:	Fakultní učitel:

A) příprava na vyučovací jednotku (vyberte odpovídající symbol)

		:-) :-)	:-)	:-/	:-(:-(:-)
1	Praktikant stanovil globální cíl hodiny.					
2	Praktikant stanovil dílčí cíle.					
3	Praktikant zvolil vhodné aktivity pro dané téma.					
4	Praktikant zvolil rozmanité aktivity pro dané téma.					
5	Navržené aktivity mají logickou návaznost.					
6	Časové rozvržení hodiny je realistické.					

B) realizace vyučovací hodiny (vyberte odpovídající možnost)

1	Seznámení žáků s náplní hodiny	ANO		NE	
2	Hromadné opakování	zapojena většina žáků	zapojeno několik žáků	neproběhlo	
3	Individuální zkoušení	proběhlo		neproběhlo	
4	Doba zkoušení	přiměřená		nepřiměřená	
5	Závěry hodnocení	zdůvodněné		nezdůvodněné	
6	Vedení žáků k sebehodnocení	ANO		NE	
7	Expozice učiva	proběhla		neproběhla	
8	Odborná správnost obsahu	ANO		NE	
9	Uplatněná metoda výuky	výklad		práce s textem	
		pokus		projekce	
		jiná:			
10	Uplatněná organizační forma	hromadná	skupinová	párová	individuální
11	Využití pomůcek	časté	průměrné		sporadické
12	Fixace učiva	proběhla		neproběhla	
13	Postup podle plánu přípravy	zcela	částečně		vůbec
14	Důvod odklonění od plánu				
15	Naplnění cílů vyučovací jednotky	zcela	částečně		vůbec
16	Důvod nesplnění cílů				
17	Motivace žáků	účinná	neúčinná		nelze posoudit
18	Aktivita žáků	výborná	dostatečná		nedostatečná

C) **komunikace** (vyberte odpovídající možnost)

verbální projev			
Kultura projevu	přiměřená	nepřiměřená	
Hlasitost	přiměřená	nepřiměřená	
Tempo řeči	přiměřené	nepřiměřené	
neverbální projev			
Užívání mimiky a gest	přiměřená	nepřiměřená	
Pohyb po třídě	přiměřená	nepřiměřená	
Oděv a úprava zevnějšku	přiměřené	nepřiměřené	
Žáci s praktikantem	spolupracují	nespolupracují	
Individuální potřeby žáků praktikant	zohledňuje	nezohledňuje	nelze posoudit
Praktikant pracuje	se všemi žáky	s částí žáků	s jednotlivci
Atmosféra ve třídě	podporuje spolupráci	nepodporuje spolupráci	
Ve třídě panuje	kázeň	nekázeň	

D) **Celkové hodnocení odučené hodiny** (vyberte odpovídající možnost)

	Praktikant během výuky:	:-) :-)	:-)	:-/	:-(:-(:-)
1.	vytváří podnětné prostředí					
2.	vytváří bezpečné prostředí					
3.	dokáže zaujmout					
4.	reaguje na dotazy					
5.	adekvátně reaguje na vzniklé situace					
6.	adekvátně reaguje na individuální potřeby žáků					
7.	využívá formativní hodnocení					
8.	dává žákům zpětnou vazbu					
9.	spravedlivě hodnotí					
10.	umí pracovat s chybou					

Prostor pro poznámky, připomínky a doporučení (obecné i oborové)

Závěry hospitace byly s praktikantem projednány dne

podpis fakultního učitele

podpis praktikanta